

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Ochrona powietrza w gminach - aspekty prawne

Wrzesień-październik 2023 r.
r. pr. Miłosz Jakubowski

- Uwagi wprowadzające, nowelizacja dyrektywy 2008/50/WE, jakość powietrza w województwie pomorskim.
- Uchwały antysmogowe i programy ochrony powietrza obowiązujące w województwie pomorskim.
- Wprowadzanie do obrotu paliw stałych.
- Kontrola palenisk, wójt, burmistrz, prezydent miasta jako oskarżyciel publiczny, czynności wyjaśniające.
- Zagadnienia związane ze spalaniem odpadów komunalnych.
- Czyny zabronione, wymiar kary, środki pozapenalne.
- Art. 363 POŚ jako instrument walki o czyste powietrze.
- Zanieczyszczanie powietrza przez przedsiębiorców.
- Ochrona powietrza w planowaniu przestrzennym w świetle nowego orzecznictwa sądów administracyjnych.

Najważniejsze akty prawne

Prawo UE

- **Dyrektywa 2008/50/WE (CAFE): poziomy dopuszczalne, POPy, monitorowanie jakości powietrza.**
- Dyrektywa 2004/107/WE : b(a)p.
- Dyrektywa 2009/125/12 (ekoprojekt) + rozporządzenia: 2015/1189 (kotły na paliwo stałe), 2015/1185 (ogrzewacze pomieszczeń na paliwo stałe).

Prawo krajowe

- **Ustawa Prawo Ochrony Środowiska** oraz rozporządzenia wykonawcze + rozporządzenie w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu; rozporządzenie w sprawie programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych.
- Ustawa o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw.

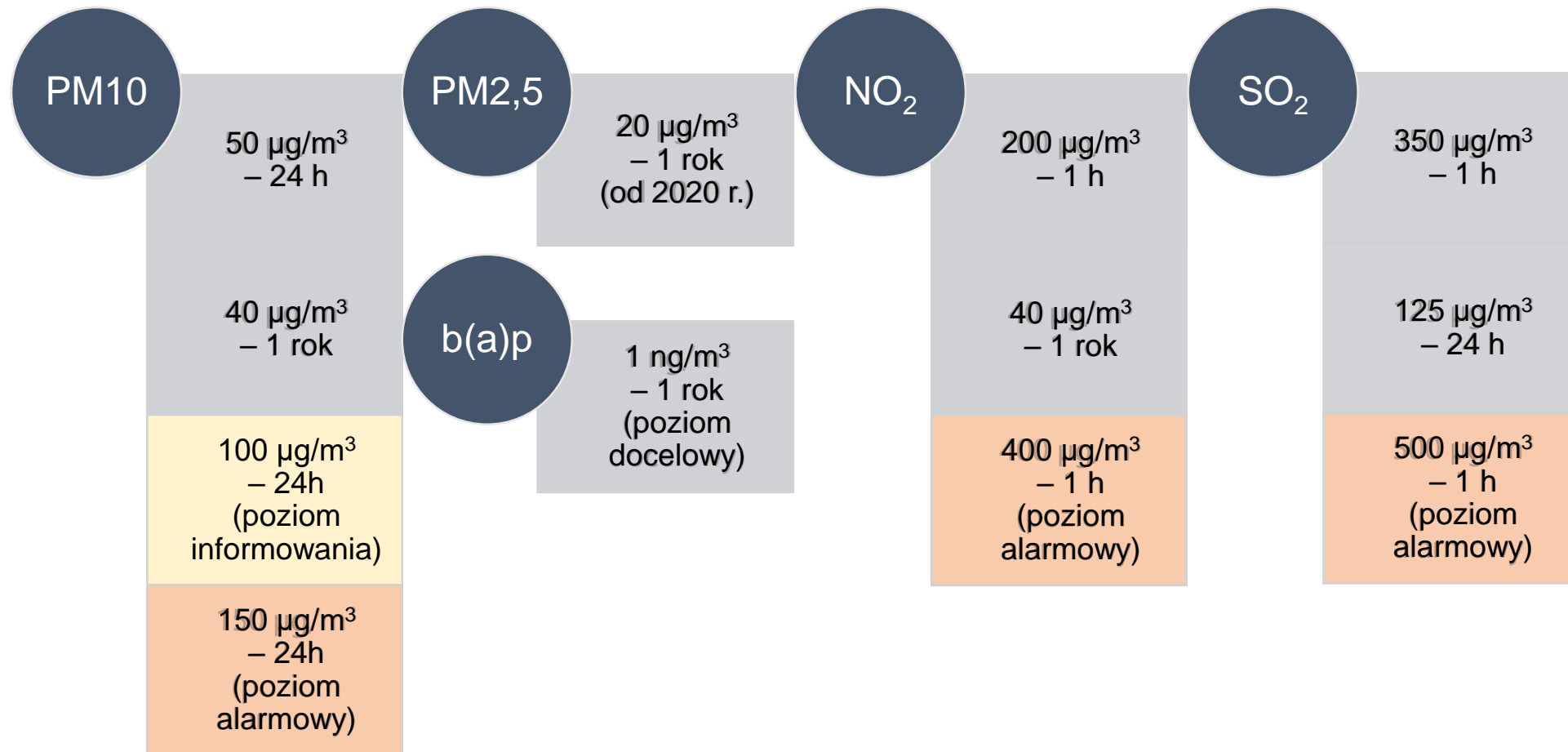
Prawo miejscowe

- Wojewódzkie **programy ochrony powietrza** wraz z planami działań krótkoterminowych.
- Wojewódzkie **uchwały antysmogowe** tj. uchwały podejmowane na podstawie art. 96 Prawa Ochrony Środowiska.
- Plany miejscowe (?).

Poziomy substancji w powietrzu

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

- <https://apps.who.int/iris/handle/10665/345329>
- PM_{2,5}:
 - 5 µg/m³ średniorocznie,
 - 15 µg/m³ średniodobowo (3-4 przekroczenia rocznie).
- PM₁₀:
 - 15 µg/m³ średniorocznie,
 - 45 µg/m³ średniodobowo (3-4 przekroczenia rocznie).

Nowelizacja dyrektywy 2008/50/WE

- https://environment.ec.europa.eu/publications/revision-eu-ambient-air-quality-legislation_en
- Połączenie dyrektywy CAFE z dyrektywą 2004/107/WE (poziom docelowy benzo(a)pirenu zostanie poziomem dopuszczalnym).
- Znaczące zaostrzenie poziomów dopuszczalnych (ma obowiązywać od 1 stycznia 2030 r.).

Nowelizacja dyrektywy – PM_{2,5}

PM_{2,5}

stan aktualny

nowelizacja dyrektywy

okres uśredniania: 24h

brak

25 µg/m³
(dop. **18 dni** z przekroczeniami)

okres uśredniania: 1 rok kalendarzowy

25 µg/m³ (do 2019 r.)
20 µg/m³ (od 2020 r.)

10 µg/m³

Nowelizacja dyrektywy – PM10

PM10

stan aktualny

nowelizacja dyrektywy

okres uśredniania: 24h

50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
(dop. 35 dni z przekroczeniami)

45 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
(dop. **18 dni** z przekroczeniami)

okres uśredniania: 1 rok kalendarzowy

40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Nowelizacja dyrektywy – NO₂

NO₂

stan aktualny	nowelizacja dyrektywy
okres uśredniania: 1h	
200 µg/m ³ (dop. 18 przekroczeń w ciągu roku)	200 µg/m³ (dop. 1 przekroczenie w ciągu roku)
okres uśredniania: 24h	
brak	50 µg/m³ (dop. 18 dni z przekroczeniami)
okres uśredniania: 1 rok kalendarzowy	
40 µg/m ³	20 µg/m³

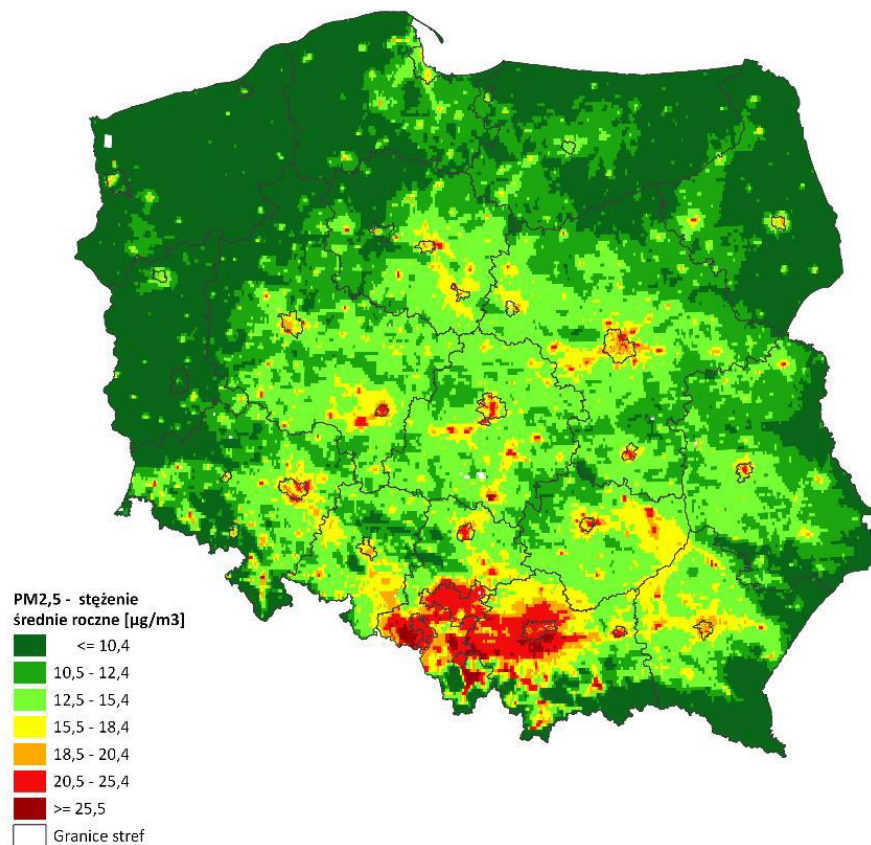

A może o krok dalej?

- Poprawki przyjęte przez PE 13.09.2023 r. ([https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0318 EN.html](https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0318_EN.html)) – poziomy dopuszczalne, które mają obowiązywać **od 2035 r.:**
 - PM_{2,5}: **15 µg/m³ średniodobowo, 5 µg/m³ średniorocznie,**
 - PM₁₀: 15 µg/m³ średniorocznie,
 - NO₂: 25 µg/m³ średniodobowo, 10 µg/m³ średniorocznie.

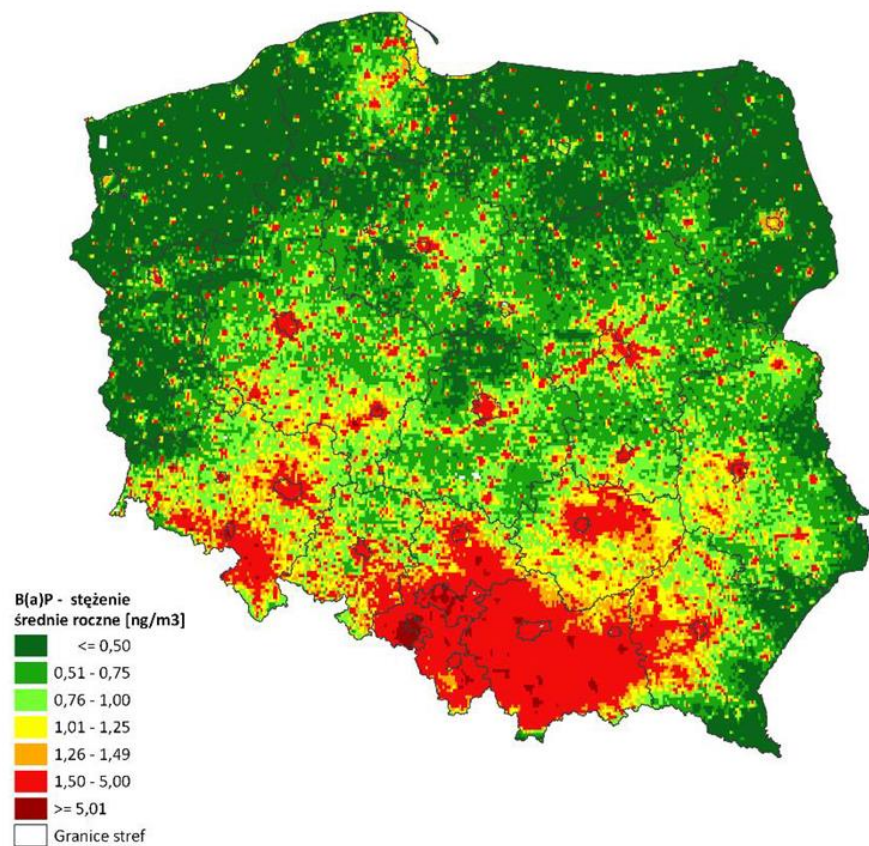
Stężenie PM_{2,5} w Polsce

Poza kolorem ciemno zielonym
– **przekroczenia poziomu 10 µg/m³**

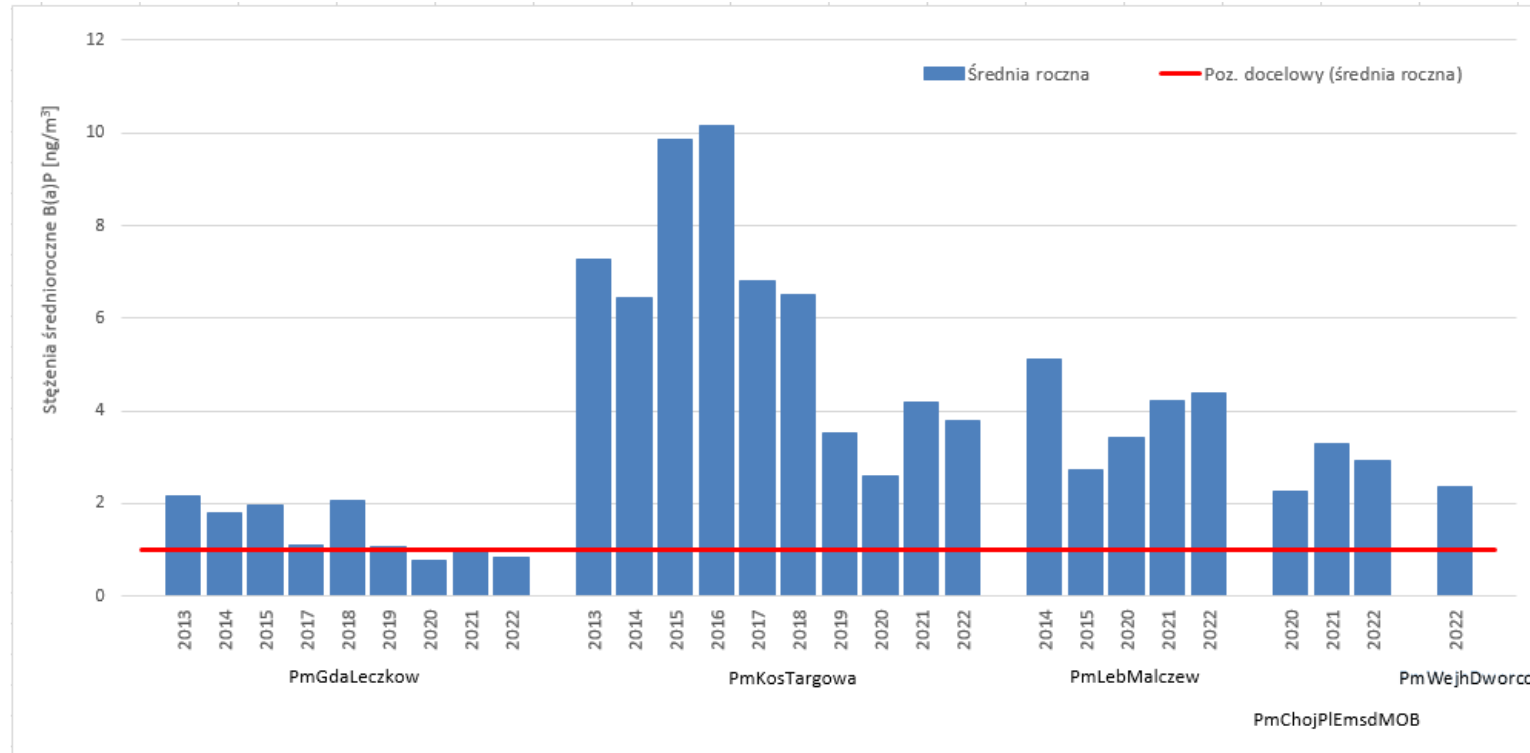

Stężenie b(a)p w Polsce

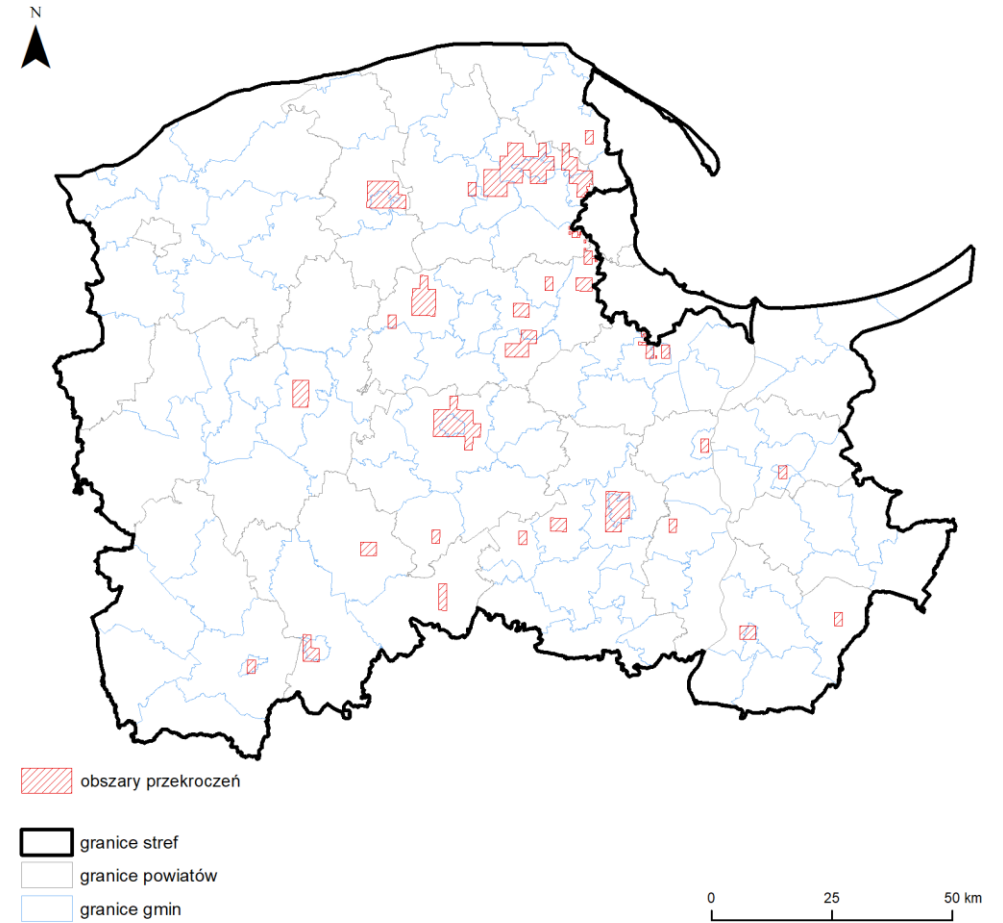
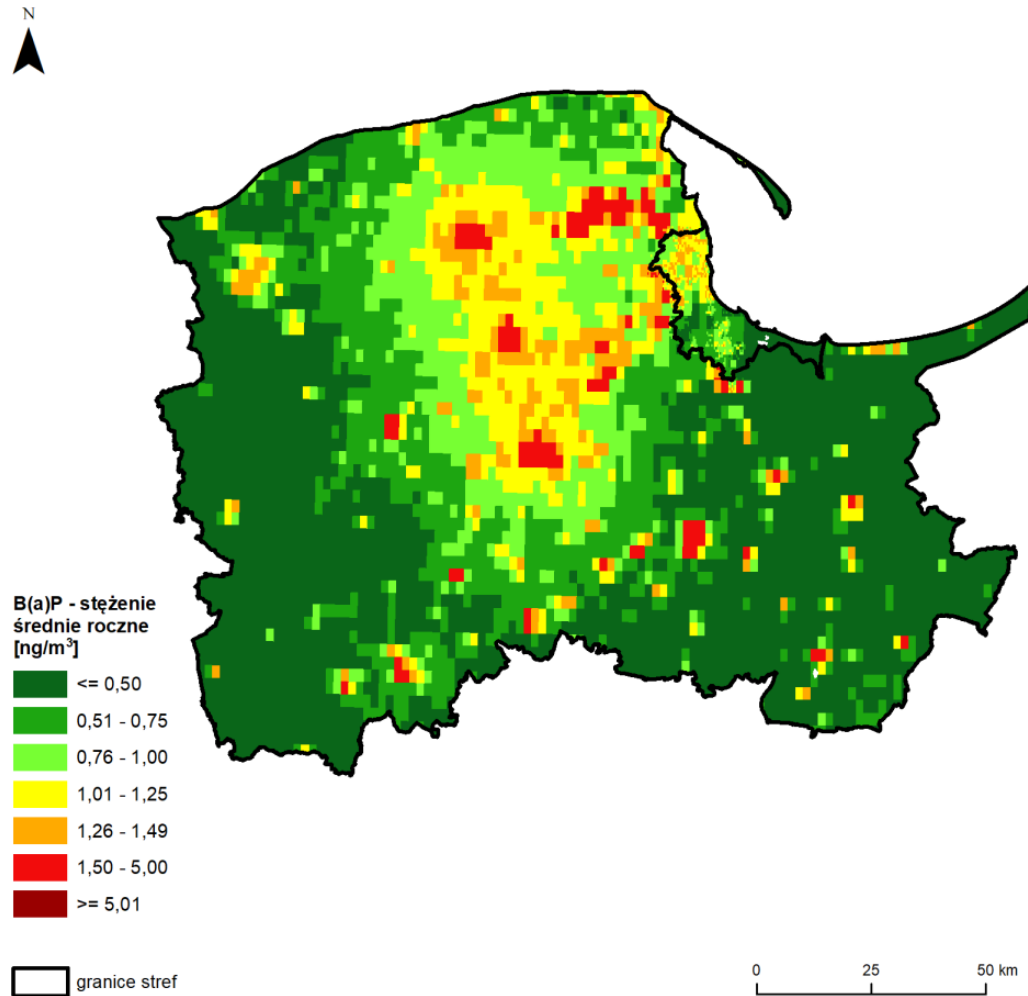

Stężenia b(a)p

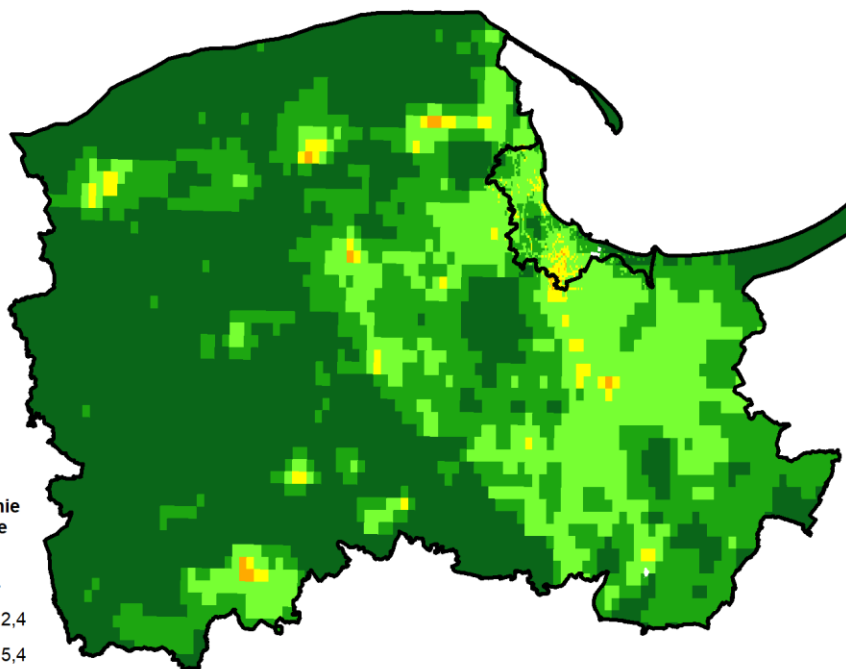

Stężenia b(a)p

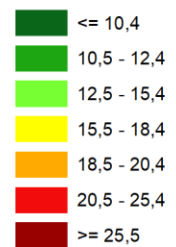

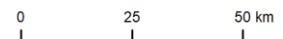
Stężenia PM2,5

PM2,5 - stężenie
średnie roczne
[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

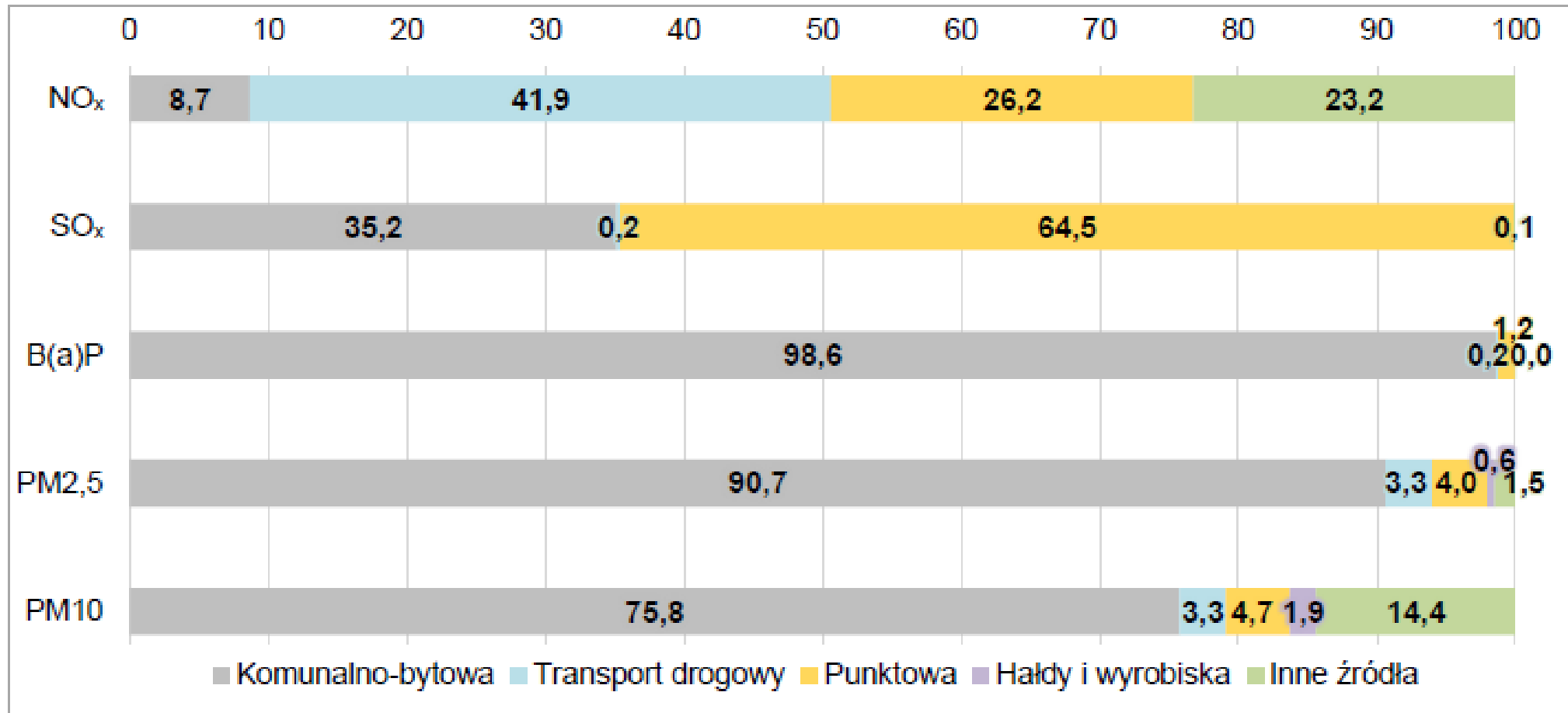

granice stref

Źródła zanieczyszczeń

Rysunek 6.1. Udziały źródeł emisji w poszczególnych zanieczyszczeniach powietrza w województwie pomorskim [opracowanie własne, źródło danych: KOBIZE / IOŚ-PIB]

Źródło: LukaszKtlewa, Ulica Robotnicza w Zagórze (Rumia),
[https://pl.wikipedia.org/wiki/Rumia#/media/Plik:Zag%C3%B3rze\(Rumia\).jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Rumia#/media/Plik:Zag%C3%B3rze(Rumia).jpg), CC BY-SA 3.0

https://pl.wikipedia.org/wiki/Zanieczyszczenie_powietrza#/media/Plik:2017_Dom_w_Wojborzu.jpg

Program ochrony powietrza (POP) - art. 91 POŚ

- Akt prawa miejscowego.
- Opracowany przez Zarząd Województwa, uchwalany przez **Sejmik Województwa**.
- Przed uchwaleniem opinia Ministra Klimatu i Środowiska oraz właściwych wójtów, burmistrzów, prezydentów miast i starostów.
- Zawiera **działania naprawcze**, które mają zapewnić, że okres przekroczeń jest **możliwie najkrótszy**.
- Działania naprawcze krótko, średnio i długoterminowe (**maksymalnie 6 lat**).
- Aktualizacja co 3 lata (co do zasady).
- Sprawozdania wójtów, burmistrzów, prezydentów miast z realizacji POP za poprzedni rok kalendarzowy do 15 lutego.
- Wzór sprawozdania: załącznik nr 9 do rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 lutego 2023 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. z 2023 r. poz. 350).

Plan działań krótkoterminowych (PDK) - art. 92 POŚ

- Integralna część POP.
- Działania doraźne, które mają na celu szybką poprawę jakości powietrza.
- Wdrażanie działań uzależnione od wystąpienia **stopni zagrożenia**.
- Przykładowe działania krótkoterminowe:
 - czasowy zakaz rekreacyjnego palenia w kominkach,
 - czasowe zawieszenie robót budowlanych,
 - zwiększenie kontroli indywidualnych palenisk.

POP w strefie pomorskiej

- Uchwała nr 308/XXIV/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28.09.2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu.
 - Uchwała nr 414/XXXIV/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28.06.2021 r. zmieniająca uchwałę Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu.
 - Uchwała nr 603/XLVIII/22 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28.11.2022 r. zmieniająca uchwałę Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu.

POPy w aglomeracji trójmiejskiej.

- Uchwała nr 307/XXIV/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28.09.2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracji trójmiejskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu.
 - Uchwała nr 413/XXXIV/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28.06.2021 r. zmieniająca uchwałę Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracji trójmiejskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu.
 - Uchwała nr 602/XLVIII/22 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28.11.2022 r. zmieniająca uchwałę Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracji trójmiejskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu.
- Uchwała nr 669/VII/23 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27.03.2023 r. w sprawie Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracji trójmiejskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny dwutlenku siarki.

Wykaz działań naprawczych

Numer działania	Kod działania	Nazwa działania
1.	WpsPomZSO	Ograniczenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w budynkach i lokalach mieszkalnych i niemieszkalnych w gminach strefy pomorskiej.
2.	WpsPomEdEk	Edukacja ekologiczna.
3.	WpsPomInZe	Inwentaryzacja źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych i niemieszkalnych w gminach strefy pomorskiej.
4.	WpsPomHrFi	Opracowanie i przyjęcie w gminach strefy pomorskiej szczegółowego harmonogramu rzeczowo-finansowego wdrażania uchwał antysmogowych.
5.	WpsPomSyPo	Stworzenie przez poszczególne gminy województwa pomorskiego systemu wspierającego mieszkańców we wdrażaniu uchwał antysmogowych oraz jego funkcjonowanie.
6.	WpsPomKoAnt	Koordynowanie przez Samorząd Wojewódzki wdrażania uchwały antysmogowej.

Numer działania	Kod działania	Nazwa działania
1.	WpsAtrZSO	Ograniczenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w budynkach i lokalach mieszkalnych i niemieszkalnych, w gminach strefy aglomeracji trójmiejskiej.
2.	WpsAtrEdEk	Edukacja ekologiczna.
3.	WpsAtrInZe	Inwentaryzacja źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych i niemieszkalnych, w gminach strefy aglomeracji trójmiejskiej.
4.	WpsAtrHrFi	Opracowanie i przyjęcie w gminach strefy aglomeracji trójmiejskiej szczegółowego harmonogramu rzeczowo-finansowego wdrażania uchwał antysmogowych.
5.	WpsAtrSyPo	Stworzenie przez poszczególne gminy strefy aglomeracji trójmiejskiej systemu wspierającego mieszkańców we wdrażaniu uchwał antysmogowych oraz jego funkcjonowanie.
6.	WpsAtrKoAnt	Koordynowanie przez Samorząd Wojewódzki wdrażania uchwały antysmogowej.

Działanie naprawcze nr 1

- Działanie podstawowe polegające na **wymianie/likwidacji źródeł ciepła na paliwo stałe**.
- Dążenie do **likwidacji ogrzewania indywidualnego wykorzystującego paliwo stałe** i zastępowanie go ogrzewaniem bezemisyjnym lub niskoemisyjnym. **Jedynie w obszarach, gdzie występuje brak możliwości technicznych przyłączenia do sieci ciepłowniczej lub gazowej, powinna być dopuszczona wymiana na kotły na paliwa stałe** spełniające wymagania ekoprojektu.
- Wskazane w tabeli liczby kotłów do wymiany są **szacunkowe**, aktualizacja po wykonaniu **pełnej inwentaryzacji i sporządzeniu harmonogramu** (dla Sopotu podano wiążącą liczbę kotłów do wymiany).
- Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działania są: **właściciele kotłów na paliwo stałe do 1MW, w tym osoby fizyczne, przedsiębiorcy i osoby prawne**.

Działanie naprawcze nr 2

- **Edukacja ekologiczna**
- Obowiązki gmin:
 - coroczny udział w jednej z ogólnopolskich lub wojewódzkich akcji edukacyjnych,
 - coroczne przeprowadzenie jednej akcji edukacyjnej dot. czystości powietrza.

Inwentaryzacja źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych i niemieszkalnych

- Inwentaryzacja obejmuje:
 - źródła ciepła, w tym zasilania z sieci ciepłowniczej,
 - źródła energii elektrycznej,
 - źródła spalania paliw o nominalnej mocy cieplnej mniejszej niż 1 MW niewymagające pozwolenia ani zgłoszenia.
- Etapy inwentaryzacji:
 - I etap – inwentaryzacja w budynkach i lokalach użyteczności publicznej oraz komunalnych – **do 31.12.2021 r.**
 - II etap – inwentaryzacja w pozostałych budynkach i lokalach mieszkalnych i niemieszkalnych – **do 30.06.2023 r.**

Działanie naprawcze nr 4

- Opracowanie i przyjęcie szczegółowego harmonogramu rzeczowo-finansowego
- Etapy realizacji:
 - I etap – harmonogram dla budynków i lokali użyteczności publicznej oraz komunalnych – **do 31.03.2022 r.**
 - II etap – harmonogram dla pozostałych budynków i lokali – **do 30.09.2023 r.**
- Harmonogram musi być zgodny z założeniami działania naprawczego nr 1, realizacja harmonogramu stanowi wykonanie tego działania.

Działanie naprawcze nr 5

- Stworzenie systemu wspierającego mieszkańców we wdrażaniu uchwał antysmogowych
- Wybrane elementy systemu wsparcia:
 - wnioskowanie o środki z programów NFOŚiGW oraz innych, a także udzielanie dodatkowego wsparcia ze środków własnych,
 - kontynuacja udzielania dotacji w ramach istniejących systemów i wdrożenie systemu udzielania dotacji w gminach, które dotychczas go nie posiadały,
 - prowadzenie doradztwa w zakresie zapobiegania zanieczyszczeniom i dostępnych sposobów dofinansowania wymiany kotłów,
 - wspomaganie przy wypełnianiu wniosków o dofinansowania, m. in. w ramach programu „Czyste powietrze”,
 - **kontrola wdrażania uchwały antysmogowej.**

Plan działań krótkoterminowych

- Integralna część POP.
- Działania doraźne, które mają na celu szybką poprawę jakości powietrza.
- Wdrażanie działań uzależnione od wystąpienia stopni zagrożenia.
- Naruszenie planu działań krótkoterminowych jest wykroczeniem (art. 332 POŚ) – grzywna do 5000 zł.
- Przykładowe działania krótkoterminowe:
 - czasowy zakaz rekreacyjnego palenia w kominkach,
 - czasowe zawieszenie robót budowlanych,
 - zwiększenie kontroli indywidualnych palenisk.

PDK w województwie pomorskim – wybrane działania

- **Poziom 1 – ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego PM10**

- wzmożenie kontroli kotłów domowych,
- zalecenie stosowania lepszej jakości paliw.

- **Poziom 2 – ryzyko przekroczenia poziomu informowania PM10**

- **zakaz używania spalinowego sprzętu ogrodniczego i grilli** (od wiosny do jesieni),
- **zakaz palenia w kominkach (jeżeli nie stanowią jedyne źródła ciepła),**
- zalecenie stosowania lepszej jakości paliwa,
- zakaz używania kotłów węglowych i na drewno jeżeli pozwolenie na użytkowanie lub MPZP wskazują inny sposób ogrzewania,
- wzmożenie kontroli palenisk domowych oraz spalania bioodpadów.

- **Poziom 3 – ryzyko przekroczenia poziomu alarmowego PM10**

- działania związane z ograniczeniem emisji z pojazdów.

Sankcja za brak realizacji POP

Nadzór nad realizacją POP:

- Art. 96a POŚ:
 1. Wojewoda za pomocą wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska sprawuje nadzór w zakresie:
(...)
 - 2) realizacji działań określonych w programach ochrony powietrza i ich aktualizacjach oraz planach działań krótkoterminowych przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, starostę oraz inne podmioty.
- Sankcja Art. 315a POŚ:
 1. W przypadku: (...)
 - 3) **niedotrzymania terminów realizacji działań określonych w programach ochrony powietrza** i ich aktualizacjach lub planach działań krótkoterminowych
 - 4) **niedotrzymania terminów przekazania sprawozdań okresowych** z realizacji programów ochrony powietrza i ich aktualizacji, o których mowa w art. 91, lub planów działań krótkoterminowych, o których mowa w art. 92
 - 5) niedotrzymania terminów przekazania sprawozdań końcowych z realizacji programów ochrony powietrza i ich aktualizacji, o których mowa w art. 91, lub planów działań krótkoterminowych, o których mowa w art. 92
- organ za to odpowiedzialny podlega karze pieniężnej
w wysokości **od 50 000 zł do 500 000 zł.**
- Obowiązki gmin w zakresie sprawozdawczości dodane do ustawy: art. 94 ust. 2c POŚ.

Uchwała antysmogowa – art. 96 POŚ

- 1. Sejmik województwa może, w drodze uchwały, w **celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi lub na środowisko**, wprowadzić **ograniczenia lub zakazy** w zakresie **eksploatacji instalacji**, w których następuje spalanie paliw.
- **Instalacja** - art. 3 pkt 6 POŚ:
 - stacjonarne urządzenie techniczne,
 - zespół stacjonarnych urządzeń technicznych powiązanych technologicznie, do których tytułem prawnym dysponuje ten sam podmiot i położonych na terenie jednego zakładu,
 - budowle niebędące urządzeniami technicznymi ani ich zespołami,
 - których eksploatacja powoduje emisję.
- **Eksploatacja** – art. 3 pkt 3 POŚ: użytkowanie instalacji lub urządzenia oraz **utrzymywanie ich w sprawności**.

Uchwała antysmogowa – art. 96 POŚ

- 6. Uchwała, o której mowa w ust. 1, określa:
 - 1) **granice obszaru**, na którym wprowadza się ograniczenia lub zakazy, o których mowa w ust. 1;
 - 2) **rodzaje podmiotów lub instalacji**, dla których wprowadza się ograniczenia lub zakazy, o których mowa w ust. 1;
 - 3) **rodzaje lub jakość paliw** dopuszczonych do stosowania lub których stosowanie jest zakazane na obszarze, o którym mowa w pkt 1, lub parametry techniczne lub **rozwiązania techniczne lub parametry emisji instalacji**, w których następuje spalanie paliw, dopuszczonych do stosowania na tym obszarze.
- 7. Uchwała, o której mowa w ust. 1, może także określać:
 - 1) sposób lub cel wykorzystania paliw, który jest objęty ograniczeniami określonymi w uchwale;
 - 2) okres obowiązywania ograniczeń lub zakazów w ciągu roku;
 - 3) obowiązki podmiotów objętych uchwałą w zakresie niezbędnym do kontroli realizacji uchwały.

Uchwała antysmogowa – art. 96 POŚ

- 8. Uchwała, o której mowa w ust. 1, **nie ma zastosowania do instalacji, dla których wymagane jest uzyskanie pozwolenia zintegrowanego albo pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, albo dokonanie zgłoszenia.**
- 9. Uchwała, o której mowa w ust. 1, jest **aktem prawa miejscowego.**

Uchwały antysmogowe w województwie pomorskim

- Uchwała nr 309/XXIV/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie wprowadzenia **na obszarze miast województwa pomorskiego**, z wyłączeniem Gminy Miasta Sopotu, ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.
- Uchwała nr 310/XXIV/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie wprowadzenia **na obszarze województwa pomorskiego, z wyłączeniem Gminy Miasta Sopotu i obszaru miast**, ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.
- Uchwała nr 236/XIX/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie wprowadzenia **na obszarze Gminy Miasta Sopotu** ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Uchwała antysmogowa dla miast - instalacje objęte uchwałą

- Instalacje dostarczające ciepło do instalacji centralnego ogrzewania lub instalacji ciepłej wody użytkowej (kotły CO i CWU) - § 5 pkt 1 lit. a i b.
- Instalacje wydzielające ciepło przez bezpośrednie przenoszenie ciepła lub bezpośrednie przenoszenie ciepła w połączeniu z przenoszeniem go do innego nośnika – **których użytkowanie służy do zapewnienia właściwej temperatury w obiekcie budowlanym lub jego części, do podgrzewania wody użytkowej, do produkcji pary technologicznej.**
 - kominki, kozy, piece kaflowe, kominki z płaszczem wodnym, piece używane do ogrzewania szklarni, ale nie grille, wędzarnie, piece piekarnicze
- Czy szklarnia to obiekt budowlany?
 - Tak, z wyłączeniem sezonowych tuneli foliowych (w orzecznictwie określane jako „urządzenia rolnicze”). Obecność instalacji (pieca, kotła) świadczy o tym, że szklarnia ma charakter trwały i jest obiektem budowlanym, a nie urządzeniem rolniczym.

Podmioty objęte uchwałą

- § 4 Uchwałą stosuje się do **właścicieli instalacji** wskazanych w § 5 niniejszej uchwały, **z wyjątkiem § 8, który stosuje się do podmiotów eksploatujących instalacje** wskazane w § 5, niezależnie od posiadanego prawa własności do miejsca użytkowania instalacji.

Uchwała antysmogowa dla miast - zasady eksploatacji instalacji

Dopuszcza się wyłącznie spalanie paliwa gazowego, gazu płynnego LPG oraz lekkiego oleju opałowego chyba że **łącznie spełnione** są następujące warunki:

- Brak możliwości podłączenia do sieci ciepłowniczej i sieci gazowej na terenie bezpośrednio przylegającym do działki (potwierdzony przez operatora sieci, a w przypadku braku operatora – przez organ gminy),
- Instalacja zapewnia:
 - minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń określone w ekoprojekcie (kotły CO);
 - graniczne wielkości emisji pyłu określone w ekoprojekcie (miejscowe ogrzewacze pomieszczeń);
 - wymagania dotyczące granicznych wielkości emisji określone w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe (kotły CWU).

Uchwała antysmogowa dla miast - możliwość palenia w kominku

- Na terenach z dostępem do sieci ciepłowniczej lub gazowej dopuszcza się okazjonalne spalanie biomasy stałej w kominkach itp.
 - Pod warunkiem, że nie powoduje to uciążliwości, w tym zadymienia, na terenach sąsiadujących.

Uchwała antysmogowa dla miast - wymagania dotyczące paliw

- § 8. W instalacjach wskazanych w § 5, od dnia 1 stycznia 2021 r. zakazuje się stosowania:
 - 1) paliw, o których mowa w art. 7 ust. 7a pkt 1-5 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw;
 - **(muły, flotokoncentraty, mieszanki paliw, paliwa niespełniające wymagań określonych w rozporządzeniu, paliwa niesortowane, paliwa dla których nie wystawiono świadectwa jakości).**
 - 2) paliw, o których mowa w Tabeli nr 6 załącznika do rozporządzenia Ministra Energii z dnia 27 września 2018 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych
 - **(miały o wymiarze ziarna 1 ÷ 31,5 mm: miał I, miał II, miał III);**
 - 3) paliw zawierających biomasę o wilgotności powyżej 20%.

Należy uznać, że zakazy określone w uchwale antysmogowej (w tym również w § 8 pkt 2 **nadal obowiązują**).

Uchwała antysmogowa dla miast - etapy wdrażania

30 października 2020 r.

wymagania dla nowych instalacji (§ 7 pkt 1)

1 stycznia 2021 r.

wymagania dotyczące paliw stałych

1 września 2024 r.

wymagania dla istniejących instalacji niespełniających granicznej wartości emisji pyłów określonych dla klasy 3 wg. normy PN-EN 303-5:2012 lub nieposiadających tabliczki znamionowej (w tym kominki)

1 września 2026 r.

wymagania dla istniejących instalacji spełniających graniczne wartości emisji pyłów określone dla klas 3 i 4 wg. normy PN-EN 303-5:2012

1 lipca 2035 r.

wymagania dla istniejących instalacji spełniających graniczne wartości emisji pyłów określone dla **klasy 5 wg.** normy PN-EN 303-5:2012

15 lat

eksploatacja instalacji na paliwa stałe dozwolona nie dłużej niż 15 lat od rozpoczęcia ich eksploatacji, jeżeli wystąpiła możliwość przyłączenia do sieci gazowej lub ciepłowniczej.

Uchwała antysmogowa dla obszaru poza miastami – różnice

- Brak różnic z **jednym** zastrzeżeniem: § 6 ust. 2 pkt 1:
- Dopuszcza się wyłącznie spalanie paliwa gazowego, gazu płynnego LPG oraz lekkiego oleju opałowego chyba że łącznie spełnione są następujące warunki:
 - 1. Brak możliwości podłączenia do sieci ciepłowniczej ~~i sieci gazowej~~ na terenie bezpośrednio przylegającym do działki (potwierdzony przez operatora sieci, a w przypadku braku operatora – przez organ gminy).
 - 2. Spełnienie wymagań z ekoprojektu lub rozporządzenia (tak samo jak w miastach).

**POZA MIASTAMI KOTŁY NA PALIWO STAŁE MOŻNA STOSOWAĆ RÓWNIEŻ TAM,
GDZIE JEST DOSTĘP DO SIECI GAZOWEJ**

Uchwała antysmogowa dla obszarów poza miastami a POP

- POP dla strefy pomorskiej, opis działania WpsPomZSO:
 - Należy dążyć do likwidacji ogrzewania indywidualnego wykorzystującego paliwo stałe i zastąpienia go ogrzewaniem bezemisyjnym lub niskoemisyjnym. **Jedynie w obszarach, gdzie występuje brak możliwości technicznych przyłączenia do sieci ciepłowniczej lub gazowej, powinna być dopuszczona wymiana na kotły na paliwa stałe spełniające wymagania ekoprojektu.** (...) Odpowiedzialni za realizację działania są właściciele kotłów na paliwo stałe do 1,0 MW: osoby fizyczne, przedsiębiorcy i osoby prawne oraz samorządy gminne odnośnie zasobów komunalnych.

Uchwała antysmogowa dla Sopotu

- Zakres obowiązywania: instalacje CO, CO+CWU, CWU oraz wydzielające ciepło (bez zastrzeżenia, że mają służyć wyłącznie ogrzewaniu pomieszczeń).
- Dozwolone paliwa: paliwo gazowe, gaz płynny LPG, lekki olej opałowy.
- Biomasa stała o wilgotności poniżej 20% w instalacjach bezpośrednio przenoszących ciepło (bez przenoszenia ciepła do innego nośnika), które spełniają łącznie oba warunki:
 - zapewniają emisję pyłu na poziomie zgodnym z ekoprojektem oraz
 - nie stanowią podstawowego źródła ciepła w lokalu.
- **Wejście w życie: 1 stycznia 2024 r.**

Paliwa stałe eksploatacja, a wprowadzanie do obrotu

- Uchwały antyśmogowe przewidują ograniczenia w zakresie **eksploatacji**, a nie **wprowadzania do obrotu** (sprzedaży) urządzeń i paliw.
- Ograniczenia w zakresie **wprowadzania do obrotu** paliw stałych określa **ustawa** z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (po nowelizacji, która weszła w życie 12 września 2018 r.).

Sprzedaż paliw stałych - wymagania

- **Ustawę** stosuje się do wprowadzania do obrotu paliw stałych z przeznaczeniem do użycia w gospodarstwach domowych oraz w instalacjach o nominalnej mocy cieplnej **mniejszej niż 1 MW**
- Wprowadzanie do obrotu paliw stałych zdefiniowane szeroko, jako sprzedaż lub inną formę zbycia paliw stałych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z przeznaczeniem wskazanym wyżej
- Sprzedawca paliwa **ma obowiązek** przekazania nabywcy **świadcstwa jakości paliwa**
- Zabroniona jest sprzedaż mułów, flotokoncentratów, od 1 czerwca 2020 r. również węgla brunatnego
- Sprzedawany węgiel musi spełniać wymagania określone w **rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z 23 grudnia 2022 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych** (zawieszona).

Odstąpienie od stosowania wymagań jakościowych

- Art. 6a ustawy: *Jeżeli wystąpią na rynku nadzwyczajne zdarzenia skutkujące zmianą warunków zaopatrzenia w paliwa stałe, powodujące utrudnienia w przestrzeganiu wymagań jakościowych lub zagrażające bezpieczeństwu energetycznemu Rzeczypospolitej Polskiej, minister właściwy do spraw energii w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw klimatu może, w drodze rozporządzenia, na czas oznaczony, nie dłuższy niż **24 miesiące**, odstąpić od stosowania wymagań określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 3a ust. 2, mając na względzie interes konsumentów oraz zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego.*
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 sierpnia 2023 r. w sprawie odstąpienia od stosowania wymagań określonych w przepisach rozporządzenia w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych – obowiązuje do 31 grudnia 2023 r. (5 rozporządzenie z rządu od 27 czerwca 2022 r.).

Skutki odstąpienia od stosowania wymagań jakościowych

- **Nadal obowiązują zakazy określone w uchwale antysmogowej.**
- Nadal obowiązują zakazy z art. 7 ust. 7a ustawy (zakaz sprzedaży węgla brunatnego, mułu, flotokoncentratu, paliw niesortowanych, mieszanek zawierających **mniej niż 85% węgla kamiennego**).
- Nadal istnieje obowiązek wystawiania i przekazywania nabywcom świadectw jakości paliw stałych.
- Inspekcja Handlowa może kontrolować świadectwa jakości paliw pod kątem zgodności z faktycznymi parametrami danej partii paliwa.
- Duża skala naruszeń – sprzedaż węgla brunatnego, „mieszanek energetycznych”.
- Sprzedaż torfu była i jest legalna, **ale zakazana jest sprzedaż** mieszanki 50% torfu z 50% węgla kamiennego.

Rodzaje kontroli

- **Kontrole dzielimy na:**
 - **Interwencyjną** – reakcja na zgłoszenie lub podejrzenie popełnienia wykroczenia;
 - główny cel: prewencja szczególna i ogólna (nieuchronność kary – odstraszanie).
 - **Planową** – realizowaną w oparciu o harmonogram, bez zgłoszenia lub podejrzenia popełnienia wykroczenia. Kontrola planowa również może być niezapowiedziana;
 - główny cel: prewencja ogólna, edukacja.
 - **Następczą** (rekontrolę) – weryfikacja dostosowania się przez kontrolowanego do wymogów i zaleceń z poprzedniej kontroli (w szczególności w przypadku zakończenia kontroli pouczeniem).

Prawo ochrony środowiska

Art. 379

1. Minister właściwy do spraw klimatu, marszałek województwa, starosta oraz wójt, burmistrz lub prezydent miasta **sprawują kontrolę** przestrzegania i stosowania **przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością** tych organów.

- Zakres przedmiotowy – **wszystkie przepisy o ochronie środowiska**, nie tylko przepisy POŚ (tak m.in. Gruszecki K., *Prawo ochrony środowiska. Komentarz*, WK2016). Uchwała antysmogowa jest aktem prawa miejscowego, a tym samym zawiera przepisy o ochronie środowiska powszechnie obowiązujące na terenie województwa.
- **Art. 379 POŚ uprawnia do prowadzenia kontroli przestrzegania i stosowania wszystkich przepisów o ochronie środowiska, w tym aktów prawa miejscowego (POP, uchwała antysmogowa).**

Właściwość organu

- **Art. 376 POŚ** – wójt/burmistrz/prezydent miasta **jest organem ochrony środowiska.**
- **Art. 378 ust. 3 POŚ** – wójt jest właściwy w sprawach zwykłego korzystania ze środowiska przez **osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami.**
- **Podmioty korzystające ze środowiska – właściwość starosty lub marszałka województwa.**
- Działalność wytwórcza w rolnictwie – orzecznictwo wskazuje na wójta (burmistrza, prezydenta miasta).
- **Bez wątpienia kontrola działalności przedsiębiorców, niezależnie od jej skali, leży w kompetencji WIOŚ.**
- **W miastach na prawach powiatu prezydent miasta posiada kompetencje starosty.**

Upoważnienie pracowników

Art. 379 POŚ

2. Do wykonywania funkcji kontrolnych: (...) 2) marszałek województwa, starosta oraz wójt, burmistrz lub prezydent miasta mogą upoważnić **pracowników podległych im urzędów** marszałkowskich, powiatowych, **miejskich lub gminnych lub funkcjonariuszy straży gminnych**.

- Katalog osób, które można upoważnić jest zamknięty – nie może być to osoba niebędąca pracownikiem (np. zleceniobiorca). **Upoważnienie nie musi być jednorazowe, dopuszczalne jest upoważnienie stałe.**
- Warto w upoważnieniu określić uprawnienia kontrolującego (zgodnie z art. 379 ust. 3).

Art. 379 POŚ

3. Kontrolujący, wykonując kontrolę, jest uprawniony do:

- 1) wstępu wraz z rzeczoznawcami i niezbędnym sprzętem przez całą dobę na teren nieruchomości, obiektu lub ich części, na których prowadzona jest działalność gospodarcza, a **w godzinach od 6 do 22 - na pozostały teren;**
 - 2) przeprowadzania **badań lub wykonywania innych niezbędnych czynności kontrolnych;**
 - 3) **żądania pisemnych lub ustnych informacji oraz wzywania i przesłuchiwania osób** w zakresie niezbędnym do ustalenia stanu faktycznego;
 - 4) **żądania okazania dokumentów** i udostępnienia wszelkich danych mających związek z problematyką kontroli.
- Katalog zamknięty – czynności kontrolującego muszą mieścić się w przyznanych mu tu kompetencjach. **Kontrola może być niezapowiedziana.**

Art. 379 ust. 6 POŚ

6. Kierownik kontrolowanego podmiotu oraz kontrolowana osoba fizyczna obowiązani są **umożliwić przeprowadzanie kontroli, a w szczególności dokonanie czynności, o których mowa w ust. 3.**

• **Obowiązki wynikające z uchwały antysmogowej:**

§ 9. Podmiot eksploatujący instalację jest zobowiązany do wykazania organom uprawnionym do kontroli wymogów określonych w § 5 i § 8 poprzez przedstawienie dowodów potwierdzających ich spełnienie, w szczególności:

- **dokumentacji technicznej urządzenia;**
- **instrukcji dla instalatorów i użytkowników**
- **dokumentu potwierdzającego brak możliwości przyłączenia do sieci ciepłowniczej lub gazowej;**
- **kopii świadectwa jakości paliwa stałego;**
- **dokumentacji potwierdzającej datę oddania instalacji do eksploatacji.**

Brak świadectwa jakości paliw jako samodzielna przesłanka do ukarania? **TAK!**

Art. 380 POŚ

1. Z czynności kontrolnych kontrolujący sporządza protokół, którego jeden egzemplarz doręcza kierownikowi kontrolowanego podmiotu lub kontrolowanej osobie fizycznej.
 2. Protokół podpisują kontrolujący oraz kierownik kontrolowanego podmiotu lub kontrolowana osoba fizyczna, którzy mogą wnieść do protokołu zastrzeżenia i uwagi wraz z uzasadnieniem.
 3. W razie odmowy podpisania protokołu przez kierownika kontrolowanego podmiotu lub kontrolowaną osobę fizyczną kontrolujący umieszcza o tym wzmiankę w protokole, a odmawiający podpisu może, w terminie 7 dni, przedstawić swoje stanowisko na piśmie wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta, staroście lub marszałkowi województwa.
- Od 18 września 2023 r. **elektroniczny protokół z kontroli** (art. 27f ustawy o CEEB) – Komunikat MRiT z 21 lipca 2023 r. zmieniający komunikat z 27 kwietnia 2023 r.
 - **Protokół z kontroli nie zastępuje protokołów sporządzanych na podstawie KPoW.**

Wójt, burmistrz, prezydent miasta jako oskarżyciel publiczny

- **Art. 379 ust. 4 POŚ:**

Wójt, burmistrz lub prezydent miasta, starosta, marszałek województwa, minister właściwy do spraw klimatu lub osoby przez nich upoważnione są uprawnieni do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska.

- **Art. 17 § 3 KPoW:**

Organom administracji rządowej i samorządowej, organom kontroli państwowej i kontroli samorządu terytorialnego oraz strażom gminnym (miejskim) **uprawnienia oskarżyciela publicznego przysługują tylko wówczas, gdy w zakresie swego działania w tym w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających ujawniły wykroczenia** i wystąpiły z wnioskiem o ukaranie.

- Jeżeli kontrolującym jest **urzędnik, nie można nałożyć mandatu** karnego.

Kontrola a czynności wyjaśniające

- W przypadku ujawnienia wykroczenia czynności wyjaśniające prowadzimy na podstawie KPoW.
- Art. 54 § 4 KPoW: Jeżeli okoliczności czynu budzą wątpliwości, dla realizacji celu określonego w § 1 można, z urzędu lub na wniosek pokrzywdzonego albo osoby, o której mowa w § 5 i 6, przeprowadzić odpowiedni dowód. Utrwalenie takiej czynności następuje w formie protokołu.
- W szczególności: dowód z zeznań świadka (art. 41 KPoW), dowód z opinii biegłego (art. 42 KPoW), przeprowadzenie oględzin (art. 43 KPoW).

Przesłuchanie podejrzanego

- Przesłuchanie osoby podejrzanej o popełnieniu wykroczenia przeprowadza się zgodnie z art. 54 KPoW (a nie „bez żadnego trybu” na podstawie art. 379 ust. 3 pkt 3 POŚ):
- § 6. **Należy niezwłocznie** przesłuchać osobę, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie.
- **Osoba taka ma prawo odmówić złożenia wyjaśnień oraz zgłosić wnioski dowodowe, o czym należy ją pouczyć.**
- Przesłuchanie tej osoby zaczyna się od powiadomienia jej o treści zarzutu wpisanego do protokołu przesłuchania; przepis § 4 zdanie drugie stosuje się (obowiązek utrwalenia w protokole czynności dowodowych).
- § 7. Od przesłuchania osoby, o której mowa w § 6, można odstąpić, jeżeli byłoby ono połączone ze znacznymi trudnościami; osoba ta może nadesłać wyjaśnienia do właściwego organu w terminie 7 dni od odstąpienia od przesłuchania, o czym należy ją pouczyć. Odstąpienie od przesłuchania oraz pouczenie dokumentuje się notatką urzędową.
- W trakcie przesłuchania należy ustalić dane osoby przesłuchiwanej wskazane w art. 213 KPK.
- Jeżeli podejrzany nie stawia się na przesłuchanie, teoretycznie możliwe przymusowe doprowadzenie (art. 50 KPoW) – ale w praktyce stosuje się art. 54 § 7.

Przesłuchanie podejrzanego - prawo do obrony

- Podejrzanemu przysługuje **prawo do obrony**, w tym do **korzystania z pomocy jednego obrońcy**, o czym **należy go pouczyć przed przesłuchaniem** (albo wezwaniem do złożenia pisemnych wyjaśnień) – art. 4 KPoW.
- Po przesłuchaniu, za zgodą obwinionego oskarżyciel publiczny może we wniosku o ukaranie zawrzeć wnioski o skazanie bez rozprawy i wymierzenie mu określonej kary lub środka karnego albo odstąpienie od ich wymierzenia (dobrowolne poddanie się karze – art. 58 KPoW).

Dobra praktyka

- W trakcie kontroli – zobowiązanie podejrzanego o popełnienie wykroczenia do podania adresu do doręczeń, pouczenie o obowiązku informowania o zmianie adresu do doręczeń oraz o skutkach nieodebrania pisma (art. 38 § 2 KPoW). **Pouczenie powinno zostać odnotowane w protokole.**
- Wyznaczenie i upoważnienie pracownika urzędu gminy (miasta) **innego** niż kontrolujący do pełnienia funkcji oskarżyciela publicznego.
- Przesłuchanie kontrolujących jako świadków.

Koszty badań laboratoryjnych

- **Art. 117 KPoW**

§ 1. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, wszelkie wydatki w toku postępowania w sprawach o wykroczenia, w tym wydatki ponoszone w toku czynności wyjaśniających, wykląda tymczasowo Skarb Państwa.

§ 2. Wydatki związane z ustanowieniem obrońcy lub pełnomocnika wykląda strona, która go ustanowiła.

§ 3. Wydatki, o których mowa w § 1, **ponoszone w toku czynności wyjaśniających przeprowadzanych przez organ podległy władzom jednostki samorządu terytorialnego wykląda tymczasowo właściwa jednostka samorządu terytorialnego.**

- **Art. 118 KPoW**

§ 1. Wydatki wykładane przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego mają charakter zryczałtowany. Zryczałtowane wydatki nie obejmują:

1) należności biegłych lub instytucji wyznaczonych do wydania opinii; (...)

- **Art. 119 KPoW**

§ 1. **W razie skazania od obwinionego sąd zasądza opłatę na rzecz Skarbu Państwa, zryczałtowane wydatki i należności, o których mowa w art. 118 § 1 pkt 1 i 2, na rzecz odpowiednio Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego oraz wydatki na rzecz oskarżyciela posiłkowego.**

Kontrola jako instrument edukacji

- Kontrola umożliwia dotarcie do osób, które nie interesują się tematyką ochrony powietrza, nie korzystają z Internetu, nie znają obowiązujących przepisów lub nie rozumieją ich celu.
- **Naklejki na kotły z datą wymiany wynikającą z uchwały antysmogowej:**

<p>Ten piec należy wymienić do końca:</p> <h2>2021 r.</h2> <p>Przypominamy o całkowitym zakazie spalania odpadów.</p> <p>Od 1 września 2017 r. obowiązuje zakaz palenia w urządzeniach grzewczych mułami i flotokoncentratami, węglem brunatnym oraz wilgotnym drewnem.</p>	<p>Ten piec należy wymienić do końca:</p> <h2>2023 r.</h2> <p>Przypominamy o całkowitym zakazie spalania odpadów.</p> <p>Od 1 września 2017 r. obowiązuje zakaz palenia w urządzeniach grzewczych mułami i flotokoncentratami, węglem brunatnym oraz wilgotnym drewnem.</p>
<p>Ten piec należy wymienić do końca:</p> <h2>2025 r.</h2> <p>Przypominamy o całkowitym zakazie spalania odpadów.</p> <p>Od 1 września 2017 r. obowiązuje zakaz palenia w urządzeniach grzewczych mułami i flotokoncentratami, węglem brunatnym oraz wilgotnym drewnem.</p>	<p>Ten piec należy wymienić do końca:</p> <h2>2027 r.</h2> <p>Przypominamy o całkowitym zakazie spalania odpadów.</p> <p>Od 1 września 2017 r. obowiązuje zakaz palenia w urządzeniach grzewczych mułami i flotokoncentratami, węglem brunatnym oraz wilgotnym drewnem.</p>

**TO URZĄDZENIE
NALEŻY WYMIENIĆ DO
31.12.2022 r.**

Nie czekaj, wymień kocioł już teraz!
Skorzystaj z dotacji! Wejdź na stronę:
powietrze.malopolska.pl/dofinansowanie

MIEJSCE
NA LOGOTYP
GMINY

MAŁOPOLSKA
W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Zakaz spalania odpadów

- Kontrola pod kątem spalania odpadów prowadzona na tych samych zasadach co kontrola przestrzegania uchwały antysmogowej (art. 379 POŚ).

Ustawa o odpadach

Art. 155.

Termiczne przekształcanie odpadów prowadzi się wyłącznie w spalarniach odpadów lub we współspalarniach odpadów, z zastrzeżeniem art. 31.

Art. 31 ust. 7 Ustawy o odpadach:

*7. Dopuszcza się spalanie zgromadzonych pozostałości roślinnych poza instalacjami i urządzeniami, **chyba że są one objęte obowiązkiem selektywnego zbierania.***

Ale ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wprowadza selektywną zbiórkę bioodpadów:

Art. 1b. Do postępowania z odpadami komunalnymi stanowiącymi części roślin pochodzących z pielęgnacji terenów zielonych lub cmentarzy, a także z targowisk, stosuje się przepisy dotyczące postępowania z bioodpadami stanowiącymi odpady komunalne.

Wniosek – **zakaz spalania tego typu odpadów poza instalacjami** (suchą, czystą biomasę można spalić w kotle).

Obowiązki właścicieli nieruchomości - postępowanie z odpadami komunalnymi

- **Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach:**

Art. 5

Właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku przez:

(...)

3) zbieranie powstałych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych zgodnie z wymaganiami określonymi w regulaminie i przepisach wydanych na podstawie art. 4a;

(...)

3b) pozbywanie się zebranych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych oraz nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi;

Wymierzanie grzywny w drodze mandatu karnego

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1350).

- Brakuje wielu wykroczeń, które mogą zostać ujawnione w przebiegu kontroli!

Zasady ogólne:

- **Art. 24 § 1 KW:** grzywnę wymierza się w wysokości **od 20 do 5000 złotych**, chyba że ustawa stanowi inaczej.
- **Art. 96 § 1 KPoW:** w postępowaniu mandatowym można nałożyć grzywnę w wysokości **do 500 zł**, a w przypadku, o którym mowa w art. 9 § 1 Kodeksu wykroczeń - do 1000 zł.
- **Urzędnik nie może nałożyć mandatu karnego.**
- Za wykroczenia **niewymienione** w rozporządzeniu MSWiA, straż gminna/miejska nie może nałożyć mandatu.
- Mandat może nałożyć: Policja (ogólna kompetencja), WIOŚ (rozporządzenie z dnia 30 sierpnia 2022 r. w sprawie wykroczeń, za które inspektorzy Inspekcji Ochrony Środowiska są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego).

Zbieg przepisów - wyższy mandat

- Za wykroczenie z art. 191 ustawy o odpadach oraz art. 10 ust. 2 i 2a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach funkcjonariusz straży gminnej może nałożyć **mandat**.

- **Art. 96 KPoW:**

*§ 1. W postępowaniu mandatowym można nałożyć grzywnę w wysokości do 500 zł, a w przypadku, o którym mowa w **art. 9 § 1 Kodeksu wykroczeń** - do 1000 zł.*

- **Art. 9 KW:**

*§ 1. Jeżeli **czyn wyczerpuje znamiona wykroczeń określonych w dwóch lub więcej przepisach ustawy**, stosuje się przepis przewidujący najsurowszą karę, co nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu środków karnych na podstawie innych naruszonych przepisów.*

Sankcja za naruszenie uchwały antydmogowej POP i PDK

- **Art. 334 POŚ:**

Kto nie przestrzega ograniczeń, nakazów lub zakazów, określonych w uchwale sejmiku województwa przyjętej na podstawie art. 96, podlega karze grzywny.

- **Art. 332 POŚ:**

Kto nie przestrzega ograniczeń, nakazów lub zakazów, określonych w uchwale sejmiku województwa przyjętej na podstawie art. 92 ust. 1c, podlega karze grzywny.

- **Art. 331a POŚ** (nowy przepis, wejście w życie 11 sierpnia 2022 r.):

Kto nie przestrzega ograniczeń, nakazów lub zakazów określonych w uchwale sejmiku województwa przyjętej na podstawie art. 91 ust. 3 i 5, podlega karze grzywny.

- Art. 331a POŚ stanowi istotną zmianę co do charakteru działań naprawczych w POP. **Mogą być również adresowane bezpośrednio do obywateli i możliwe jest egzekwowanie ich przestrzegania.**

Spalanie odpadów – czyny zabronione

- **Art. 191 ustawy o odpadach:**

*Kto, wbrew przepisowi art. 155, **termicznie przekształca odpady poza spalarnią** odpadów lub współspalarnią odpadów, podlega karze aresztu albo grzywny.*

- **Art. 171 w zw. z art. 16 ustawy o odpadach:**

Art. 171. Kto prowadzi gospodarkę odpadami niezgodnie z nakazem określonym w art. 16 podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 16. Gospodarkę odpadami należy prowadzić w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, w szczególności gospodarka odpadami nie może:

- 1) powodować zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin lub zwierząt;*
- 2) powodować uciążliwości przez hałas lub **zapach**;*
- 3) wywoływać niekorzystnych skutków dla terenów wiejskich lub miejsc o szczególnym znaczeniu, w tym kulturowym i przyrodniczym.*

- **Art. 10 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach**

2. Kto nie wykonuje obowiązków wymienionych w art. 5 ust. 1 – podlega karze grzywny.

2a. Karze określonej w ust. 2 podlega także ten, kto nie wykonuje obowiązków określonych w regulaminie.

Spalanie odpadów – czyny zabronione

- Art. 82 § 1 pkt 3 Kodeksu wykroczeń

*Kto dokonuje **czynności, które mogą spowodować pożar**, jego rozprzestrzenianie się, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji, polegających na:*

(...)

używaniu instalacji, urządzeń i narzędzi niepoddanych wymaganej kontroli lub niesprawnych technicznie albo użytkowaniu ich w sposób niezgodny z przeznaczeniem lub warunkami określonymi przez producenta, jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzeniania ognia.

- Wykroczenie niewymienione w rozp. MSWiA, mandat może nałożyć Policjant oraz funkcjonariusz Państwowej Straży Pożarnej.

Inne możliwe kwalifikacje:

- **art. 51 § 1 KW (zakłócenie spokoju lub porządku publicznego),**

Kto krzykiem, hałasem, alarmem lub innym wybrykiem zakłóca spokój, porządek publiczny, spoczynek nocny albo wywołuje zgorzenie w miejscu publicznym, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

- **art. 82 § 3 i 4 KW** (rozniecanie ognia w odległości do 100m od granicy lasu, wypalanie pozostałości roślinnych),

- **art. 145 KW § 1 KW (zanieczyszczenie miejsc publicznych).**

Kto zanieczyszcza lub zaśmieca miejsca dostępne dla publiczności, a w szczególności drogę, ulicę, plac, ogród, trawnik lub zieleniec, podlega karze grzywny nie niższej niż 500 złotych.

Spalanie odpadów jako przestępstwo

- W szczególnych przypadkach: art. 182, 183 Kodeksu karnego.
- Do rozważenia w przypadku spalania odpadów na dużą skalę, zwłaszcza odpadów niebezpiecznych (np. oleje przepracowane, podkłady kolejowe).
- Art. 160 Kodeksu karnego – narażenie człowieka na niebezpieczeństwo – tylko w skrajnych przypadkach (np. silnie toksyczne spaliny).
- W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa należy zawiadomić Policję oraz WIOŚ.

Utrudnianie lub udaremnianie kontroli

- **Art. 225 § 1 KK:**

Kto osobie uprawnionej do przeprowadzania kontroli w zakresie ochrony środowiska lub osobie przybranej jej do pomocy udaremnia lub utrudnia wykonanie czynności służbowej, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

- Zachowania te mogą wiązać się również z popełnieniem przestępstw naruszenia nietykalności cielesnej (art. 222 k.k.), wywierania wpływu na czynności urzędowe (art. 224 k.k.), znieważenia (art. 226 k.k.) **funkcjonariusza publicznego**, czy też przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów. **Kontrolujący (również urzędnik) jest funkcjonariuszem publicznym.**
- **W przypadku utrudniania, udaremniania kontroli lub innych przestępstw najlepiej zawiadomić Policję.**

Fałszowanie tabliczki znamionowej

Art. 270 KK: *Kto, w celu użycia za autentyczny, podrabia lub przerabia dokument lub takiego dokumentu jako autentycznego używa, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.*

- **Dokumentem** jest każdy przedmiot lub inny zapisany nośnik informacji, z którym jest związane określone prawo, albo który ze względu na zawartą w nim treść stanowi dowód prawa, stosunku prawnego lub okoliczności mającej znaczenie prawne.

Art. 306 KK: *Kto usuwa, podrabia lub przerabia znaki identyfikacyjne, datę produkcji lub datę przydatności towaru lub urządzenia, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.*

- Przesłępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu i interesom majątkowym w obrocie cywilnoprawnym (nie dotyczy osób fałszujących tabliczki we własnym zakresie na prywatne potrzeby).

Fałszowanie tabliczki znamionowej na własny użytek – art. 225 KK (utrudnianie lub udaremnianie kontroli).

Sprzedaż paliw stałych - sankcje

- **Delikt administracyjny** zagrożony **administracyjną karą pieniężną do 100 000 zł**:
 - niewystawienia świadectwa jakości paliwa,
 - wystawienia świadectwa, którego treść nie odpowiada faktycznej jakości paliwa,
 - nieprzekazania świadectwa jakości paliwa nabywcy,
 - naruszenia obowiązku przechowywania dokumentów związanych z wprowadzaniem do obrotu paliw z przeznaczeniem innym niż określone w ustawie (paliwa przeznaczone do instalacji o mocy 1 MW lub większej).
- **Przestępstwo** zagrożone **grzywną do 1 000 000 zł** lub karą **pozbawienia wolności** do lat 5:
 - wprowadzania do obrotu mułków węglowych, flotokoncentratów, mieszanin zawierających poniżej 85% węgla kamiennego;
 - wprowadzania do obrotu węgla brunatnego (od 1 czerwca 2020 r.);
 - **wprowadzania do obrotu paliwa stałego niespełniającego wymagań określonych w rozporządzeniu - zawieszono;**
 - wprowadzania do obrotu paliwa niesortowanego.
- Kontrolę prowadzi **Inspekcja Handlowa**.

Czyny zabronione dotyczące Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków

- Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 438 z późn. zm.).
- **Art. 27h ust. 1:**
 1. *Kto, wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi, nie składa w terminie deklaracji, podlega karze grzywny.*
 2. *Nie podlega karze, o której mowa w ust. 1, sprawca, który złożył deklarację po terminie, jeżeli złożenie deklaracji nastąpiło przed dniem, w którym wójt, burmistrz lub prezydent miasta powziął wiadomość o popełnieniu wykroczenia.*
- **Wykroczenie niewymienione w rozporządzeniu MSWiA.**

Art. 27 g ust. 3a (obowiązuje od 20.09.2022 r.):

*3a. Deklarację składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia.
(...)*

Odpowiedzialność za składanie fałszywego oświadczenia – **art. 233 § 6 KK.**

Art. 38 KW:

Ukaranemu co najmniej dwukrotnie za podobne wykroczenia umyślne, który w ciągu dwóch lat od ostatniego ukarania popełnia ponownie podobne wykroczenie umyślne, można wymierzyć karę aresztu, choćby było zagrożone karą łagodniejszą (recydywa).

- **Mandaty się nie liczą!**

Środki oddziaływania wychowawczego

- Art. 41 KW:

W stosunku do sprawcy czynu można poprzestać na zastosowaniu pouczenia, zwróceniu uwagi, ostrzeżeniu lub na zastosowaniu innych środków oddziaływania wychowawczego.

- W doktrynie wskazuje się, że:

art. 41 k.w. stanowi wyraz zasady preferencji środków pozakarnych, zgodnie z którą środki te, jako forma reakcji na wykroczenie, mają pierwszeństwo przed karami przewidzianymi w Kodeksie wykroczeń

(I. Kosierb [w:] Kodeks wykroczeń. Komentarz, red. J. Lachowski, Warszawa 2021, art. 41.)

- Należy kierować się **racjonalizmem** w ocenie czynu i sprawcy wykroczenia, a **zasadniczym kryterium rezygnacji z kary powinien być niewielki stopień społecznej szkodliwości czynu.**
- Wskazuje się również, że należy brać pod uwagę dyrektywy wymiaru kary określone w art. 33 k.w., a więc przede wszystkim okoliczności łagodzące takie jak np. **działanie sprawcy wykroczenia pod wpływem ciężkich warunków rodzinnych lub osobistych.**

Wymiar kary - wykroczenia

- Ocena stopnia społecznej szkodliwości czynu, cele kary w zakresie społecznego oddziaływania oraz cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć kara w stosunku do ukaranego.
- Przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu bierze się pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia.
- Wymierzając karę, organ bierze pod uwagę w szczególności rodzaj i rozmiar szkody wyrządzonej wykroczeniem, stopień winy, pobudki, sposób działania, jak również właściwości, warunki osobiste i majątkowe sprawcy, sposób życia przed popełnieniem i zachowanie się po popełnieniu wykroczenia.

Okoliczności łagodzące

Okoliczności łagodzące (art. 33 § 3 KW):

- **działanie sprawcy wykroczenia pod wpływem ciężkich warunków rodzinnych lub osobistych;**
- działanie z pobudek zasługujących na uwzględnienie;
- **prowadzenie przez sprawcę nienagannego życia przed popełnieniem wykroczenia i wyróżnianie się spełnianiem obowiązków, zwłaszcza w zakresie pracy;**
- przyczynienie się lub staranie się sprawcy o przyczynienie się do usunięcia szkodliwych następstw swego czynu.

Decyzja nakazująca ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko

- **Art. 363 POŚ:**

1. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w drodze decyzji, **nakazać osobie fizycznej**, której działanie negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do:

- 1) **ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia;**
- 2) przywrócenia środowiska do stanu właściwego.

- W stosunku do przedsiębiorców analogiczną decyzję wydaje się na podstawie **art. 362 POŚ**.

Subsydiarny charakter

- Art. 362 POŚ – analogiczny przepis mający zastosowanie do przedsiębiorców (właściwym organem jest starosta).
- *Art. 362 p.o.ś. ma charakter uzupełniający i powinien być stosowany wtedy, gdy inne normy nie przewidują bardziej szczegółowych rozwiązań* (Wyrok NSA z 23.04.2020 r., II OSK 636/19; Wyrok NSA z 17.06.2011 r., II OSK 1057/10).
- Bez wątpienia bardziej szczegółowe instrumenty administracyjnoprawne mają pierwszeństwo nad art. 363 POŚ
- Nie powinno to jednak dotyczyć odpowiedzialności karnej/wykroczeniowej. Ma ona inny charakter i służy realizacji innych celów. **Możliwe jest jednoczesne wymierzenie sankcji za czyn zabroniony i wydanie decyzji z art. 363 POŚ**

Negatywne oddziaływanie na środowisko

K. Gruszecki [w:] Prawo ochrony środowiska. Komentarz, wyd. VI, Warszawa 2022, art. 362:

- (...) należy stwierdzić, że postanowienia art. 362 ust. 1 p.o.ś. będą mogły znajdować zastosowanie we wszystkich przypadkach negatywnego oddziaływania na środowisko – **częściej nawet wobec działań zgodnych z prawem niż tych naruszających obowiązujące rozwiązania.**
- (...) przesłanka oddziaływania negatywnego musi przybrać postać mierzalną (dającą się wykazać) (...) **Nie w każdej sytuacji zaistniała zmiana musi mieć bowiem charakter mierzalny (np. uciążliwości zapachowe).** W takich przypadkach za wystarczającą przesłankę zastosowania art. 362 p.o.ś. należało będzie uznać obiektywną zmianę stanu środowiska na gorsze.

Nowe orzecznictwo

- Wyrok WSA w Gliwicach z 29 marca 2023 r., sygn. II SA/GI 88/23:
- Jeżeli kocioł jest eksploatowany z naruszeniem uchwały antysmogowej, to wykazanie negatywnego oddziaływania na środowisko **nie wymaga** przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego.
- Odpowiedzialność za popełnienie wykroczenia (naruszenie uchwały antysmogowej) nie wyklucza wydania decyzji z art. 363 POŚ.
- **Wniosek: art. 363 POŚ jako alternatywny lub uzupełniający instrument służący egzekwowaniu uchwały antysmogowej.**

DECYZJA

Na podstawie art. 363 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.)

ORZEKAM

I. Nałożyć na [REDAKTOWANE] obowiązek ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia, eksploatującego kocioł grzewczy w budynku znajdującym się pod adresem ul. [REDAKTOWANE]

II. Określić zakres czynności zmierzających do wykonania obowiązku, o którym mowa w pkt I:

- wyposażyć kocioł na paliwo stałe Ogniwko Classic DS. 24 kW w zbiornik akumulacyjny zgodnie z pkt. 2.2.5 Dokumentacji Techniczno-Rozruchowej oraz opalać kocioł węglem kamiennym typu orzech zgodnie z Zaświadczeniem nr WE/SK 2020/72K/4 z dnia 19.10. 2020 r. Zakładu Badań i Atestacji „ZETOM” w Katowicach,

- lub wymienić kocioł Ogniwko Classic 24 kW obecnie nie spełniający wymagań określonych Rozporządzeniem Komisji UE 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe (Dz.U. UE L193/100 z 21.07.2015) na kocioł spełniający ww wymagania zgodnie z zapisami Uchwały Nr V/36/1/2017

Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw,

- lub wymienić kocioł Ogniwko Classic 24 kW na inne ekologiczne źródło ciepła np. piec gazowy, pompę ciepła, ogrzewanie elektryczne.

III. Określić termin wykonania obowiązku: do 31 grudnia 2021 r.

GM.606.1.2022

Myślenice, dnia 28 lipca 2022r.

Decyzja

Na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego /t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 735 z późn. zm./ oraz art. 362 ust. 1 pkt. 1, ust. 2, art. 376, art. 378 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska /t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 1973 z późn. zm./, po rozpatrzeniu sprawy wszczętej z urzędu na podstawie postanowienia Starosty Myślenickiego z dnia 12 kwietnia 2022r. znak: GM.606.1.2022,

Starosta Myślenicki

1. **Nakłada na Pana** [redacted], prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą: [redacted], na terenie zakładu zlokalizowanego w miejscowości [redacted], **obowiązek ograniczenia oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza.**
2. **Obowiązek ograniczenia oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia, wymieniony w punkcie 1 niniejszej decyzji, należy wykonać poprzez zdemontowanie zainstalowanych na terenie zakładu, znajdującego się pod adresem [redacted], niżej określonych kotłów grzewczych:**
 - uniwersalnego kotła stalowego, klasy 4, wyprodukowanego w 2016r. przez KONMET Łukasz Rydz, o numerze fabrycznym 84/16 i nominalnej mocy cieplnej 350 kW,
 - uniwersalnego kotła stalowego, klasy 4, wyprodukowanego w 2016r. przez KONMET Łukasz Rydz, o numerze fabrycznym 85/16 i nominalnej mocy cieplnej 350 kW.
3. **Termin wykonania obowiązku ograniczenia oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia, określonego w punkcie 1 i 2 niniejszej decyzji, ustala się do dnia 30 września 2022r.**
4. **O wykonaniu obowiązku ograniczenia oddziaływania na środowisku i jego zagrożenia, określonego w punkcie 1 i 2 niniejszej decyzji [redacted] powiadomi pisemnie Starostę Myślenickiego w terminie do 7 dni od dnia wykonania obowiązku.**

Przekazanie sprawy do WIOŚ

- Art. 379 ust. 5 POŚ:

5. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta, starosta, marszałek województwa lub minister właściwy do spraw klimatu występują do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji, jeżeli w wyniku kontroli organy te stwierdzą naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić, przekazując dokumentację sprawy.

- Art. 2 ust. 1 ustawy o IOŚ: Do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska należy: 1) kontrola podmiotów korzystających ze środowiska w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (przedsiębiorcy).
- Art. 2 ust. 1 pkt 17 ustawy o IOŚ: współdziałanie w zakresie ochrony środowiska z innymi organami kontroli, organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości, innymi organami administracji państwowej i organami samorządu terytorialnego.

- Prowadzenie kontroli, w tym kontroli pozaplanowych (interwencyjnych, niezapowiedzianych), ściganie wykroczeń i wymierzanie grzywien w drodze mandatu karnego, a także **ściganie przestępstw przeciwko środowisku**, w tym wnoszenie i popieranie aktów oskarżenia, podejmowanie czynności o charakterze operacyjno-rozpoznawczym (art. 10b ustawy o IOŚ).
- Wydawanie zarządzeń pokontrolnych (niewykonanie stanowi wykroczenie).
- art. 364 POŚ:

Jeżeli działalność prowadzona przez podmiot korzystający ze środowiska albo osobę fizyczną powoduje pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagraża życiu lub zdrowiu ludzi, wojewódzki inspektor ochrony środowiska wyda decyzję o wstrzymaniu tej działalności w zakresie, w jakim jest to niezbędne dla zapobieżenia pogarszaniu stanu środowiska.

- art. 365 i 367 POŚ: obligatoryjne (np. brak pozwolenia zintegrowanego) lub fakultatywne (np. brak pozwolenia emisyjnego lub zgłoszenia) **wstrzymanie użytkowania instalacji**.

Wybrane kompetencje starosty (prezydenta miasta)

- Prowadzenie kontroli przedsiębiorców na podstawie art. 379 POŚ.
- Nakazanie **przeprowadzenia przeglądu ekologicznego** (art. 237 POŚ) – **fakultatywnie**, w razie stwierdzenia okoliczności wskazujących na możliwość negatywnego oddziaływania instalacji na środowisko, organ ochrony środowiska.
- Wydanie decyzji ustalającej wymagania w zakresie ochrony środowiska dotyczące eksploatacji instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia, o ile jest to uzasadnione koniecznością ochrony środowiska (tzw. **decyzja korygująca**, art. 154 POŚ).
- Wydanie decyzji, o której mowa w **art. 362 POŚ** (decyzja nakazująca ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko).
- Cofnięcie lub ograniczenie pozwolenia (art. 194-200 POŚ).

Cofnięcie i ograniczenie pozwolenia.

- Art. 194 POŚ – obligatoryjne cofnięcie lub ograniczenie pozwolenia bez odszkodowania, jeżeli instalacja nie jest należycie eksploatowana, przez co stwarza zagrożenie pogorszenia stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenie życia lub zdrowia ludzi.
- Art. 195 POŚ – fakultatywne cofnięcie lub ograniczenie pozwolenia **bez odszkodowania**, jeżeli:
 - 1) eksploatacja instalacji jest prowadzona z naruszeniem warunków pozwolenia, innych przepisów ustawy lub ustawy o odpadach;
 - 2) przepisy dotyczące ochrony środowiska zmieniły się w stopniu uniemożliwiającym emisję lub korzystanie ze środowiska na warunkach określonych w pozwoleniu; (...).
- Art. 196 POŚ – fakultatywne cofnięcie lub ograniczenie pozwolenia **za odszkodowaniem**, jeżeli:
 - 1) przemawiają za tym względy ochrony środowiska lub
 - 2) korzystanie z pozwolenia stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi.

Zmiana w orzecznictwie sądów administracyjnych

- W planach miejscowych jednak można określać wymagania w zakresie spalania paliw i eksploatacji instalacji? Do niedawna sądy administracyjne się temu sprzeciwiały.
- Wyrok NSA z dnia 16 grudnia 2020 r., sygn. akt II OSK 1382/20:

*Warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i związana z tym ochrona powietrza jest jednym z elementów, które **muszą znaleźć obligatoryjne odzwierciedlenie w treści miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego**. Nie można więc postawić organowi planistycznemu zarzutu, że kwestia ta zgodnie z wymogami powołanych wyżej przepisów została uwzględniona w planie miejscowym.*

*Realizowana w formie tzw. "uchwały antysmogowej" kompetencja sejmiku województwa dotyczy określenia rodzaju i jakości paliw dopuszczonych do stosowania lub których stosowanie jest zakazane w obszarze danej instalacji, w której następuje spalanie paliw. Natomiast **ustalenia planu miejscowego dotyczą nie tyle paliw spalanych w instalacjach lecz dotyczą w ogóle możliwości wykonania takich instalacji w nowych obiektach budowlanych**.*

Zmiana w orzecznictwie sądów administracyjnych

- Wyrok NSA z 26 stycznia 2023 r., sygn. akt II OSK 160/20:

Wprowadzenie „zakazu stosowania paliw stałych” jak uczyniono to w kwestionowanym planie mogło być materią unormowaną w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

*Powyższe przepisy w powiązaniu z koniecznością stosowania w procedurze planistycznej zasady zrównoważonego rozwoju nakładają wręcz na organy planistyczne obowiązek zagwarantowania możliwości zaspakajania podstawowych potrzeb społeczności, obecnych jak i przyszłych pokoleń, do potrzeb takich należy między innymi ochrona powietrza. **Warunki utrzymania równowagi***

przyrodniczej i związana z tym ochrona powietrza jest jednym z elementów, które muszą znaleźć obligatoryjne odzwierciedlenie w treści miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Nie można więc postawić organowi planistycznemu zarzutu, że kwestia ta zgodnie z wymogami powołanych wyżej przepisów została uwzględniona w planie miejscowym.

W świetle najnowszego orzecznictwa sądów administracyjnych w planach miejscowych nie tylko można, ale wręcz **należy** uwzględnić postanowienia dotyczące instalacji grzewczych i stosowanych w nich paliw, jeżeli jest to uzasadnione złą jakością powietrza na obszarze objętym planem.

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

25^{lat}
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
POMORSKIEGO

Dziękuję za uwagę!

r. pr. Miłosz Jakubowski
530 025 442